

BUTLLETÍ

de l'associació cultural catalana als països nòrdics
"les quatre barres"

ANY 1983

NÚM. 17

BUTLLETÍ
de l'Associació Cultural Catalana
als Països Nòrdics
LES QUATRE BARRES

Tidskrift (Publicació) : ISSN 0349-6120
Utgivare (Editor) : Les Quatre Barres
Humlegårdsgatan 17 2tr Ög
114 46 Stockholm
Suècia

Postgirokonto
(Compte Corrent Postal): 970916-3, c/o Cebrià
Stockholm

Ansvarig utgivare
(Editor responsable) : Ramon Cavaller

Redaktör
(Cap de redacció) : Ramon Bohigas

oooo000oooo

SUMARI

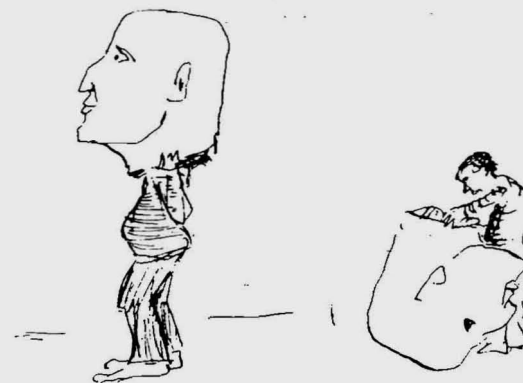
Editorial	3
Notícies	5
Kulturella nyheter från de Katalanska länderna	9
Correu	19
Una Visita a Salvador Dalí	23
J. V. Foix ha fet 90 Anys	25
Comentari d'Actualitat	28
Rondalla de les Quatre Germanes i la Taula	29
"Damen från Elx"	33
Enhörabona i per Molts Anys, Charlie!	35
De Socis	36
Retalls	37
Mots Encreuats	38

EDITORIAL

El concert de Josep Ribera i Iwa Sörenson a la Casa de Concerts d'Estocolm del dia 2 de maig ha estat un intent més de Les Quatre Barres per canviar la imatge que tenen els suecs del que és la cultura a l'Estat Espanyol. Cosa ben difícil quan aquest Estat mateix amb un possessiu i gelós control del mitjà televisiu no permet la intercomunicació de les cultures nacionals i a l'hora d'exportar una imatge no dubte en donar-ne una de folklòrica que no ens representa i que rebutgem.

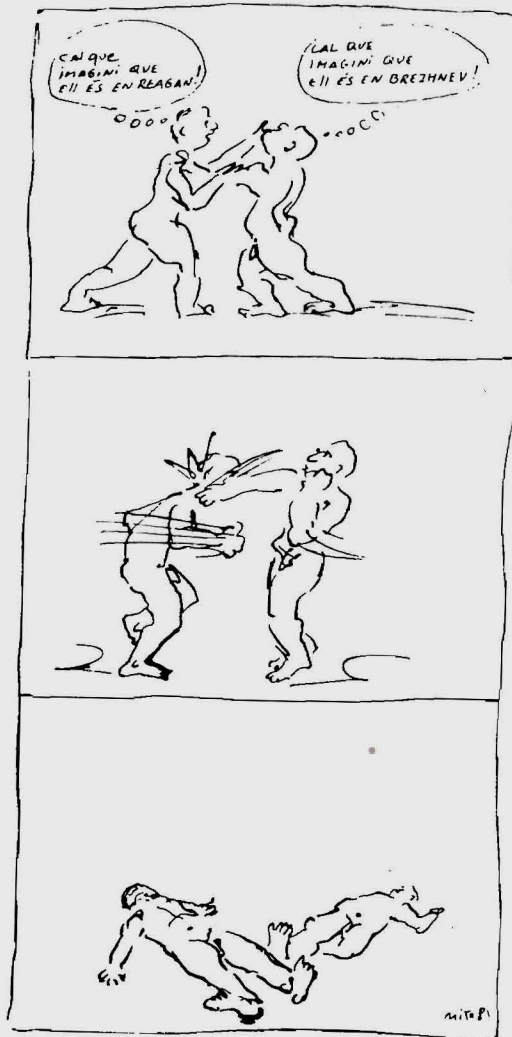
Quan vindrà el canvi?

R. C.

Desert de l' "Illustració" a la pàgina 33, col·lectiu
al·l'el son del nostre soci Jaques Miquel

NOTICIES

L'ASSEMBLEA GENERAL ANUAL de Les Quatre Barres se celebrà enguany el 20 de març al nostre local. Els temes més debatuts varen ésser la situació econòmica i la possibilitat de mantenir les subvencions que rebem i de rebren d'altres. La nostra afiliació a la FAES (la Federació d'Associacions Espanyoles a Suècia) va ésser novament tema de discussió, donada la temença que tenen alguns dels socis de supeditació a altres organismes i burocratisme. Es decidí nombrar un comitè per estudiar el cas.

El secretari va fer lectura d'una sèrie d'activitats en projecte, a més de les ja anunciades. Es parlà del concert de musica catalana amb Josep Ribera i s'informà també dels contactes establerts per Francesc Taltavull per portar a terme una exposició de ceràmica catalana a Estocolm.

Després de la renúncia del President i Vice-presidenta en continuar en el seus càrrecs, el resultat de les votacions va ésser el següent:

President:	Maria Rosà Faure de Domènech
Vice-President:	Carles Gisbert
Secretari:	Ramon Bohigas
Vice-Secretari:	Ramon Cavaller
Caixer:	Joan Carles Cebrià
Vice-Caixaer:	Ove Bergfeldt
Cap de Serveis:	Joan Casanovas
Vice-Cap de Serveis:	Antoni Girbau
Interventors:	Francesc Taltavull Ignasi Domènech
Suplent:	Joan Burguès
Vocals:	Magí Rovira Mercè de las Heras Jaume Vall

Joaquim Masoliver
 Joan Sánchez
 Josep Obiols
 Suplents: Maria Carme Dahlin
 Carme Obiols
 Rosa Bonk
 El Comitè d'elecció de l'any 1984 estarà format per
 Pilar Johnsson
 Marisa Hulthén

La quota pel proper any serà la mateixa vigent ara, es a dir:

Soci actiu:	75	corones	anuals
Pel soci cohabitant:	25	"	"
Simpatitzants i sus- criptors Butlletí:	25	"	"

*
 CONCERT DE MÚSICA CATALANA. En un acte de projecció de la cultura catalana a Suècia, Les Quatre Barres organitzà el 2 de maig propassat un recital d'obres de compositors dels Països Catalans. El pianista JOSEP RIBERA interpretà peces d'Esplà, Ricard Lamote de Grignon, Robert Gerhard, Frederic Mompou, Enric Granados i Delfí Colomé, aquest últim soci nostre d'Oslo. La soprano IWA SÖRENSEN hi intervingué amb cançons de Robert Gerhard i Frederic Mompou. També gràcies a la col.laboració de Josep Ribera, l'any 1979 Les Quatre Barres ja va organitzar el primer concert de música exclusivament catalana a Suècia.

*
 LA DIADA DE SANT JORDI, la gran festa anual de la nostra associació, va ésser enguany realment "gran", assolint un nou rècord de concurrència. Com ja va dir la nostra presidenta Maria Rosa Faure de Domènech al donar la benvinguda als socis "pel Sant Jordi de 1978 érem quatre gats, que ara s'han convertit en 90

gats". Hi assistiren fins i tot socis nostres de llocs tan allunyats com Västerås i Gävle. Novament va ésser una bonica festa de tots els Països Catalans en la que es podia sentir parlar tant el català de Barcelona com el d'Alacant o d'Ontinyent, de Menorca, Catalunya-Nord o el "de Suècia" que parlen molts dels nostres socis suecs. Igual que l'any passat, el lloc de celebració va ésser la sala gran de la Hartwickska Huset, que omplirem de gom a gom. S'oferí un bany de benvinguda i a les senyores se les obsequià amb la tradicional rosa de Sant Jordi. Acabat el dinar el violinista Matts Arnberg i la pianista Anna-Karin Lisell ens amenitzaren la sobretaula tocant música popular i peces conegudes per piano i violí. Carles Gisbert dirigí jocs i concursos per a la quitxalla i no faltà tampoc la rifa de llibres.

*
 LES QUATRE BARRES va celebrar enguany el seu cinquè aniversari el 6 de febrer amb una reunió pels socis. S'oferí un Gran Pastís d'Aniversari i cafè. Durant l'acte el cantant valencià Josep Manuel Ferrero va donar un recital de cançons pròpies, de Raimon i de Joan Manuel Serrat.

*
 EL CONSELL DIRECTIU de Les Quatre Barres ha tingut reunions el 20 de gener, 10 de febrer, 10 de març i 14 d'abril. El local ha estat obert als socis el primer dijous de cada mes, de 5 a 8 de la tarda.

*
 LA CULTURA DE MALLORCA serà presentada a la televisió sueca en un programa de tres quarts d'hora el dia 8 de juny a les 21,45 hores, canal 1.

*
 "EL NOI DE LA MARE", la coneguda melodia popular catalana, és una mena de firma del famós guitarrista andalús Andrés Segovia al acabar els seus recitals. I

interpretant aquesta melodia com a últim número va finalitzar una pel·lícula sobre Segovia passada no fa gaire per la televisió sueca. També ens va sorprendre agradablement que de les altres 9 peces interpretades en el film els únics compositors espanyols representats fossin tres catalans: Granados, Albéniz i Sor, dels que tocà cinc composicions en total.

*

STOCKHOLMS KOMMUN, Invandrarförvaltning ha concedit en data 28/3 a la nostra associació una subvenció de 11.780 coronas.

*

mito D

adieu - sian, collega!

KULTURELLA NYHETER FRÅN DE KATALANSKA LÄNDERNA

Allmänt

SOMMARKURSER I KATALANSKA FÖR UTLÄNNINGAR. På Mallorca, i Sitges och i Girona anordnas i sommar kurser i katalansk kultur och språk. Kurserna på Mallorca pågår 4-22 juli, arrangerade av Barcelonas universitet och l'Estudi General Lullia i Palma (Information i Stockholm Ramon Cavaller tel. 08/15 96 72). La Casa de la Cultura i Girona organiserar också kurser för utländska universitetstuderande den 4-24 juli. I Sitges, 4 mil söder om Barcelona anordnar 20 juni-7 juli stadens Institut de Cultura Catalana kurser i historia, kultur och språk (för information skriv till J. Roca-Pons, Arxiu d'Història Municipal, Plaça de l'Ajuntament 18, Sitges, Barcelona, Spanien före 31/5. Tel. 00934-3894 11 49).

*

EN KASSETINSPELAD SNABBKURS I KATALANSKA kom ut i Barcelona i januari. Kursen består av tre 60 minuters kassetter och en liten bok. Den har förberetts av Escola Oficial d'Idiomes i Barcelona och är avsedd för personer som skall bo en tid i Katalonien eller något annat katalansktalande område och som snabbt önskar komma in i landet. "Till skillnad från andra metoder" säger Joan Melcior, en av kursens upphovsmän "används här en funktionell och begreppsmetodologi som behandlar de omedelbara kommunikationsbehoven". Kursens pris är 1.500 ptas.

*

FÖRFATTARINNAN MERCÈ RODOREDA avled i Girona den 13 april, vid 73 års ålder. Med hennes bortgång försvinner en av de mest berömda nutida författarna i de Katalanska länderna. Hon har publicerat romanerna "Aloma", "La Plaça del Diamant", "El Carrer de les

Camélies", "Jardí vora el Mar", "Mirall Trencat", "Quanta, Quanta Guerra", tre novellsamlingar och dikt-prosaverket "Viatges i Flors". Flera av hennes böcker har översatts till andra språk (La Plaça del Diamant redan till 15 språk).

DE FLESTA KONSULER stationerade i de Katalanska länderna talar eller förstår katalanska eller studerar språket, enligt en undersökning som tidningen "Avui" genomförde i januari. Undersökningen föranleddes av vår artikel (Butlletí nr 14) om den svenska konsulin i Valencia, som skickade tillbaka vår tidskrift och på norska skrev att han inte ville ha den eftersom han inte förstod katalanska, (som talas i Valencia). Vi katalaner bosatta i Sverige hade dock inga problem med att förstå hans norska.

UNDERVISNINGEN AV KATALANSKA i Europa och Amerika diskuterades vid det andra Seminariet för historiker och kritiker av katalansk litteratur som hölls i mitten av december i fjol. I debatten om undervisningen i utlandet deltog flera utländska gäster, bl.a. Giuseppe Grilli från Neapel, Maurice Molho från Bordeaux, Josep M. Navarro från Bremen, Mary Ann Newman från New York och Alan Yates från Sheffield. Ungefär samtidigt med seminariet utkom i Barcelona ett nytt band i samlingen "Estudis de Llengua i Literatura Catalanes" (nr 5, utgiven av Publicacions de l'Abadia de Montserrat) som innehåller detaljerad information om de olika internationella föreningarna av katalanskintresserade. I en rad artiklar i samma bok beskriver dessutom katalansklärare i utlandet studiet av katalanskan i sina respektive länder. Det finns bidrag från Frankrike, Tyskland, Österrike, Schweiz, Italien, Nederländerna, Storbritannien, Rumänien, Ungern, Sovjet, Förenta

Staterna och Sverige (det svenska bidraget är skrivet av Prof. Regina av Geijerstam).

"DEN KATALANSKA KULTUREN ÄR ETT HUVUD UTAN KROPP, eller åtminstone med en dvärglik kropp" konstaterade Joaquim Molas, Professor i katalansk litteratur vid Barcelonas Universitet, i ett föredrag som han höll i en föreläsningssykel kallad "Kritiska eftertankar om den katalanska kulturen" anordnat av kulturdepartementet i La Generalitat, Kataloniens autonoma regering. Molas sa att medan det publiceras flera humanistiska och litterära tidskrifter finns det bara fyra dagstidningar på katalanska och två eller tre veckotidningar av allmän karaktär. Även om det förekommer en riklig bokutgivning, saknas det en verklig produktion på det audiovisuella området. Han jämförde med förhållandena före Francodiktaturen då det fanns det flera bokförlag som vände sig till en populär läsekrets och som främför allt gav ut romaner i följetongsform och kärleksromaner. Novellutgivningen var också mycket riklig. Vår kultur, uttryckte han, måste anpassa sig till dagens behov och verklighet och nå alla samhällsnivåer. Problemet är bl. a. att populärkulturen av audiovisuell art, p.g.a. den nya tekniken, framställs genom avancerade tekniska metoder som kräver stora investeringar vilka bara kan täckas nöjaktigt om man kan exportera. En majoritet av de bokförlag som ger ut böcker på katalanska är dock familjeföretag och har svårt att hävda sig mot de stora massmediafirmorna, som föredrar att använda riksspråket spanska. Föredragen i föreläsningssykeln kommer att ges ut i bokform av Kulturdepartementet vid Kataloniens autonoma regering.

MED TIDNINGEN "EL MARESME" som nyligen började komma ut dagligen ges nu fyra dagstidningar ut på katalanska i

Katalonien. Dessutom finns det flera andra på spanska som innehåller speciella sidor eller artiklar på katalanska. Under den nära fyrtio år långa Francodiktaturen förbjöds alla dagstidningar på katalanska, men sedan 1976, då "Avui" åter kunde komma ut, har också startats "Punt Diari" i Girona, "Regió 7", som täcker inlandet i mellersta Katalonien och den nu nämnda "El Maresme" från kuststaden Mataró.

*

EN KATALANSK KULTURVECKA öppnades i mars i New York arrangerad av stadens och Barcelonas universiteter i samarbete med Barcelonas stadsstyrelse. Under veckan anordnades bl.a. föredrag om katalansk politik, ekonomi, kultur och språk, filmvisningar och utställningar. Sångaren Raimon uppträdde i en konsert presenterad av den amerikanske protestsångaren Pete Seeger.

*

Litteratur

J.V. FOIX hyllades av katalanska kulturpersonligheter på sin 90-årsdag. Jämte Salvador Espriu är han den mest kända nutida katalanska diktaren. Han anslöt sig tidigt till de avantgardistiska strömningarna och verkade även som journalist och essärförfattare (se tidskriften Tärningskastet, nr 7). 1973 fick han den Katalanska Vitterhetens Hederspris, en utmärkelse som sedan 1969 utdelas årligen av Òmnium Cultural i Barcelona. Bokförlaget Quaderns Crema förbereder en kritisk utgivning av hans diktning i 17 volymer. I Boston har Patricia Boehne publicerat en studie om honom "J.V. Foix" och nyligen blev hon klar med en tvåspråkig antologi "J.V. Foix: An Anthology" på engelska och katalanska.

*

FÖRSTA BANDET I "HISTÒRIA DE LA LLENGUA CATALANA" (Det katalanska språkets historia) som är det hittills mest omfattande verket om katalanskan har kommit ut i

Barcelona. Det har titeln "Dels inicis fins al segle XV" (Från begynnelsen till 1400-talet) och presenterades nyligen i Girona av Josep Maria Nadal och Modest Prats, verkets upphovsmän. Författarna studerar ingående språket, och knyter dess utveckling till de katalanska ländernas historiska händelser.

*

INKVISITIONEN i Spanien behandlas i den tvåspråkiga tidskriften "Debats" utgiven av L'Institució d'Alfons el Magnànim i Valencia. I olika artiklar med speciell betoning på Valenciaregionen utreds inkvisitionen ur olika perspektiv, bl.a. som makimodel i statens tjänst, inkvisitionen och moriskerna (de döpta morerna), och denna repressiva domstols förföljelse av filosofen Lluís Vives, av de homosexuella och av de okyrkliga kristna.

*

QUIM MONZÓS berättelser "Olivetti, Moulinex, Châffotteaux i Maury" presenterades i fransk version på en utställning om katalansk litteratur på Centre Beaubourg i Paris. Tidigare har hans böcker också översatts till spanska. Monzós senaste roman "Benzina" (Bokförlaget Quaderns Crema) kom ut i mars.

*

Konst och arkitektur

MÅLAREN RAMON CASAS (1866-1932) tillägnades en antologisk utställning i Barcelona i februari. Casas är den viktigaste målaren inom den katalanska modernismen och efter några års vistelse i Paris introducerade han gråimpressionismen i Katalonien. Han stödde också modernismens högborg i Barcelona, ölpuben och kabarén "Els Quatre Gats", där Picasso var en av stamgästerna.

*

ÄVEN DALÍ hedras i år med en antologisk utställning som skall visas i Madrid och Barcelona. Samtidigt har den

spanska staten tagit emot hälften av Gala Dalís legat, med en betydande samling verk av konstnären.

*

JOAN MIRÓ kommer att hyllas på sin 90-års dag i april genom en stor utställning på Fundació Miró i Barcelona. På utställningen kommer ca 30 tavlor som han målade mellan 1920-30 att samlas och som aldrig tidigare har visats i Katalonien. De finns numera i Frankrike, USA (där han först blev allmänt känd) och de Nordiska länderna. I Europa vann Miró erkännande först 1954, då han fick första priset i VenedigBiennalen.

*

JUGENDARKITEKTEN JOSEP M. JUJOL (1879-1949) väcker uppmärksamhet i Förenta Staterna. New York-tidskriften "Sites" ämnar ägna ett nummer åt denne medarbetare till den världsberömda Gaudí. Tidskriftens skribenter Dennis L. Dollens och Ronald Christ har i två veckor samlat material om Jujol under sitt senaste besök i Katalonien. Han är mest känd för byggnaderna "Torre dels Ous" (1913) och "Masía Negra" (1915) i St. Joan Despí, och "Casa Planelles" (1923) i Barcelona. Hans stil har kallats ibland superrealistisk.

*

ARKITEKTEN J.L.SERT avled i sin födelsestad Barcelona den 15 mars, 80 år gammal. Han arbetade en kort tid med Le Corbusier. Tillsammans med andra arkitekter bildade han 1930 GATPAC (Gruppen av katalanska arkitekter och tekniker för den nutida arkitekturens utveckling) som introducerade rationalismen och funktionalismen i Katalonien och i övriga Spanien. Flykting efter spanska inbördeskriget, bosatte han sig i USA. CIAMs (Congrès Internationaux d'Architecture Moderne) ordförande 1947-56, efterträdde 1953 Walter Gropius som dekanus i arkitekturfakulteten vid Harvards universitet. Han ritade bl.a. Spanska republikens paviljong för den internationella utställningen i Paris 1937 (tillsammans

med L. Lacasa), Förenta Staternas ambassad i Bagdad, utbyggnaden av Harvards och Bostons universitet, Fundació Maeght i Saint-Paul-de-Vence i Frankrike och Fundació Miró i Barcelona. Vid Harvarduniversitetet förbereder man en minnesutställning till hans ära i höst.

*

Film

"INTERIOR ROIG" (Röd interiör) som hade premiär i Barcelona i januari är en av de senaste produktionerna av katalansk film. Händelserna utspelas i början av seklet i en katalansk industristad mitt i en miljö skakad av sociala strider. En präststuderandes samhällsengagemang och hans tvekan inför det våld som han tror är nödvändigt för att nå social rättvisa bildar filmens huvudstoff, parallellt med en kärleksaffär med en prostituerad som gömmer honom. "Interior roig" är Eugeni Angladas andra långfilm. "Entre Parèntesis" av S.mó Fábregas och "Hèctor" av Carles Pérez Ferré är två andra katalanska filmer som hade premiär nyligen. Filmen "Hèctor" är dessut om talad på valencianska, varianten av katalanskan som talas i Valencia, Castelló och Alacant.

*

INSPELNINGEN AV FILMEN "BEARN" - en av de dyraste i Spaniens historia - blev nyligen färdig. Llorenç Villalongas berömda roman med samma titel ligger till grund för berättelsen, vilken kretsar runt adelsmannen Toni de Bearn på 1800-talets Mallorca. Genom denna djupt besvikna och svårtydda människa, som paradoxalt nog är liberal och framstegsvänlig men ändå försvarare av en konservativ och traditionsbunden samhällsordning, har författaren velat beskriva öns mäktiga överklass. Filmen skall visas i en katalansk och en spansk version. Romanen översattes nyligen till ungerska.

*
ÅTTA FILMER PÅ KATALANSKA, dubbade eller textade, visas för närvarande i Barcelona. Bland dem märks den kurdiska filmen "Yol", och den katalanska "Som i serem" av Jordi Feliu, som berättar den historiska bakgrunden till La Generalitat.

*
Musik

LLUIS LLACH fick en stor publikframgång då han uppträdde i Madrid i februari. Förutom att vara Kataloniens populäraste sångare är han också mycket känd över hela Spanien trots att han bara sjunger på katalanska. Llach har även framträtt i andra länder i Europa och Latinamerika. Några av hans sånger finns översatta till andra språk (t. ex. hans protestsång "Pålen" till svenska).

*
ETT SYMFONISKT VERK AV ENRIC GRANADOS (1867-1916) uruppfördes nyligen i Barcelona. Det är första delen av "Dante i Virgili" ett stort symfoniskt stycke som han började skriva 1908 och som aldrig blev avslutat. Framförandet av kompositionen, som visar en viss Wagnerpåverkan men utan att förändra Granados musikaliska egenart, blev en överraskning för många musikintresserade då det är ett gediget och vackert stycke trots att det varit försummat så länge.

*
"KATALANSKA SÅNGARE diskrimineras i spansk TV av den anledningen att de sjunger på katalanska" skriver sångaren Núria Feliu i ett offentligt brev till spanska TV-bolagets generaldirektör. "Trots att det inte finns något formellt förbud" fortsätter hon, "är det ett faktum att katalanska sångare inte är accepterade i riksprogrammen". Denna företeelse har länge skapat missnöje i de katalanska länderna, där folk t. ex. matas med mängder av tjurfäktningar och andra program

som har föga anknytning till deras kulturella intressen, medan det alltför ofta fortfarande ställs hinder för att deras språk och kulturliv skall erkännas i övriga Spanien.

*
TONSÄTTAREN FREDERIC MOMPOU firades i sin födelsestad Barcelona med anledning av hans 90-års dag. Även spansk TV hyllade honom med ett program om hans liv och musik. Han studerade och vistades länge i Paris. Hans mycket personliga musikstil som han själv kallar primitivism har en viss påverkan av Fauré, Debussy och av katalanska folkmelodier. Pianostycket Suburbis (1916-17) och sångcykeln Combat (1942-51) spelades den 2 maj på Grünewaldssalen av J. Ribera, med sopranen Iwa Sörenson.

*
FÖRENINGEN ALGUERS VÄNNER i Barcelona anordnade i år den "III MOSTRA DE CANÇONS ALGUERESES" (Tredje konsertserie av sånger från Alguer). Syftet med det här årliga evenemanget är att erbjuda den katalanska publiken möjligheter att lära känna de främsta sångarna från denna katalansktalande stad på Sardinien. Under årets konserter uppträdde i Barcelona, Terrassa och Tarragona artisterna Marta Sotgiu, Ciro, Josep Fadda och Antoni Colledanchisé. Den sistnämnde har sedan ett tiotal år tillbaka en framstående plats inom den algueriska sången.

*
Teater

DET DANSKA ODIN TEATRET uppträdde i Barcelona under en vecka i mars. Gruppen framförde skådespelen "Miljon", tillägnat Marco Polo, och "Brechts aska 2" om Bertolt Brechts liv och verk. Odin Teatret har sitt nuvarande säte i Holstebro och bedriver även andra aktiviteter såsom undervisning, bok- och tidskriftsutgivning och framställer videoband och film. Under sin vistelse i

Barcelona anordnade gruppens medlemmar - bland vilka finns katalanen Antoni Cots - två seminarier vid stadens Teaterinstitut.

*

CORREU

Revistes rebudes:

Butlletí de Santiago de Xile, núms 7 i 9

Casa Nostra de Ginebra, núm. 41

Butlletí de Tolosa de Llenguadoc, núm. 141

Butlletí del Centre Català de Lausana, núm. 38

Som i serem d'Amsterdam, núm. 26

Mai no Morirem d'Angulema, núm. 106

Casal Català de Montevideo, març i abril 83

Catalunya de Toronto, Canadà, març 83

Caliu de París, núms 54 i 55

El Clau, de Brussel·les, núm. 21

Casa Nostra, de Winterthur, circulars

Plançó, de Zürich, núm. 2

La Nova Falç de Perpinyà, núm. 43

Menorca Socialista núm. 42

Xipreret de l'Hospitalet, núm. 34, 37

Portula de Mallorca

El 9 nou d'Osona i del Ripollés núms. 348 i 349

La Cuina de Barcelona núm. 1

La Humanitat de Barcelona, núms. 65 i 66

Catalunya Informa núms. 11, 12, 13, 14, 15, 16

Nova Veu, núms. 111, 112, 113, 116, 117

Interval de Berga, núms. 26-27, 28, 30

Ciència de Barcelona, núms. 24 i 25

Butlletí d'Omnium Cultural, núm. 42

Presència Evangèlica de Barcelona, núms. 56-57

Notícia de Catalunya de Barcelona, núm. 25

Club Natació Sabadell núm. 50

Gasetta Municipal de Barcelona, nùms. 1, 2, 3, 4, 5

Carta de Espanya, nùms. 277, 278

Mundo Obrero, nùms. 220, 221 i 224

Cuenta atrás, núm. 4

Espanya 83, nùms. 114, 115, 116

Swissair Gazette, núm. 1/1983

Kulturrådet Informerar, nùms. 1, 2

Invandrarraport núm. 2

Invandraren, núm. 1-2

De la Generalitat de Catalunya

Llibres:

- Inventari de Revistes de les Universitats Catalanes
- Catalunya Endavant
- Les Escoles de la Generalitat
- Quatre Anys de Català a l'Escola
- Fotografia Contemporània a Catalunya
- Plà General d'Obres Públiques, any 1935

i un munt d'opuscles, fullets, posters. Moltes Gràcies.

Felicitations de Nadal de:

El President de la Generalitat de Catalunya

Casal Català de Sydney, Austràlia

Jordi Romaguero i Cubedo, de L'Hospitalet

Cartes de:

La Generalitat de Catalunya

El nou ambaixador d'Espanya a Estocolm, Sr. Màximo Cajal

Del nostre soci, el pintor Jordi Bota, programà d'una

exposició seva a Galleri Bild & Form de Gävle el 7-23 de maig

Hans Ekholm, d'Örebro ens envia la seva tesina "Upproret i Katalonien 1640-1652" (L'aixecament de Catalunya 1640-1652).

Vàries cartes del nostre soci d'Oslo, Delfi Colomé Institut d'Estudis Catalans

Omnium Cultural

El Casal Català e.v., de Hannover, agraïnt-nos les trameses del nostre Butlletí, i comunicant-nos la gran satisfacció que els fa rebre informació de catalans escampats arreu pel món. Ens diuen també que pensen fer un butlletí. Anim companys!

Cercles Culturals dels Països Catalans

Comitès de Solidaritat amb els Patriotes Catalans

Xarxa Cultural

Diari "Avui"

The Anglo Catalan Society, Liverpool

Ambaixada d'Espanya

Fieas, Estocolm

Club de los Cronopios, Estocolm

Invandrarnas Kulturcentrum, Estocolm

Club Cervantes

J. Viñas

Joan Soler Jové

Stiftelsen Barnens dag

Ambaixada de l'Irac

El Enano Afortunado, Manises

Josep Ma. Ainaud de Lasarte

Invandrarförvaltningen, Estocolm
Socialdemokraterna
Associazione Emigranti Bellunesi

UNA VISITA A SALVADOR DALÍ

La Nadala de Gràfiques Reven de L'Hospitalet mereix sempre un capítol apart. Si de la Nadala de l'any 81 vam dir que era una petita joia d'arts gràfiques, de la Nadala corresponent a l'any 82 podem dir, variant la frase però donant-li el mateix sentit apreciatiu, que és una perla entre les Nadales. I en el seu disseny Joan Soler-Jové ha posat el seu saber i la seva mà experta. En fi: una petita meravella.

Aquesta Nadala té també un caràcter monogràfic. El tema és "Una visita a Salvador Dalí". No hi ha cap dubte que d'aquest darrer any en podríem dir "Any Dalí", com de l'anterior es va dir "Any Picasso", perquè el nom de Dalí ha figurat molt sovint en els diaris per diferents motius: la seva llarga malaltia, la mort de Gala (motiu dolorós), les falsificacions de les seves obres (motiu desagradable), el títol de marquès nou de trinca (motiu afalagador).

El text de la nadala és un fragment de "Memòries" de Jaume Reventós i Martí, on l'autor es refereix a una visita que ell i dos amics seus van fer al geni a Port Lligat l'any 65. La visita fa ser un fracàs, però deixem que ens ho conti J.R.M.:

De cop i volta, oh! sorpresa i desengany! Dalí no estava sol. No hi era la Gala com m'imaginava que ens rebria i fariem una amable conversació referent al tema que ens portava. Res d'això. Dalí estava rodejat d'unes gentils damiselles estrangeres (models?) que per l'aparença ho passaven la mar de bé". (Jaume Reventós dona els noms d'altres persones que acompanyaven Dalí aquella tarda) "Dalí, el geni universal, ens va fer de Dalí." - - - "Tan aviat parlava en

francès amb ells com a nosaltres en català, Més d'alguna vegada a nosaltres en francès i probablement als francesos en català, i així diverses vegades. Total no sé, l'espectacle ens va fer passar una mala estona."

En aquella visita, els tres amics volien parlar amb el g e n i d'un homenatge al pintor uruguaià Rafael Barradas, amic dels joves intel·lectuals d'aquell temps - els anys vint -, entre ells el mateix Dalí, i que havia viscut a L'Hospitalet. Entre altres coses, volien posar una placa commemorativa a la casa on visqué Barradas, i volien també que Dalí els aconsellés de quin color s'hauria de pintar la casa de tres pisos on havia viscut l'uruguaià. La contestació de Dalí va ser una fàcècia daliniana, alguns diran una sortida surrealista; parlant clar i català: un estirabot:

- "... s'hauria de pintar de negre ..."

Ben il·lustrada aquesta nadala amb reproduccions de dibuixos i gravats de Dalí, i signes calligràfics de Soler-Jové.

ERNEST DETHOREY

J. V. FOIX HA FET 90 ANYS

Amb motiu del 90 aniversari de J. V. Foix, ens plau traduir a continuació alguns paràgrafs de la visita/interviu que el poeta suec Lasse Söderberg va fer a Foix ara fa un parell d'anys. Aquesta visita/interviu es va publicar en el número 7 de TÄRNINGSKASTET⁽¹⁾ amb el títol de "Möte med Foix" (Encontre amb Foix).

Un dia pluriós de primavera vaig prendre el tren a la Plaça de Catalunya per anar a Sarrià, que ja fa temps està incorporat a Barcelona, però que encara conserva el caràcter de petita ciutat, amb els seus carrers serpejants, botiguetes i places amb algun arbre aquí i allà. En una d'aquestes places es troba una botiga elegant, d'estil modernista, que porta el nom de "Confiteria Foix". És un negoci de família que durant molts anys ha regentat J. V. Foix, i això podria fer que males llengües establissin un paral·lel entre els confits de luxe que allà es venen i les poesies que escriu el seu amo. Però una cosa no té res a veure amb l'altra. De cap manera es pot dir que sigui embafadora i falaguera aquesta poesia. Més aviat encarna, segons paraules de Pere Gimferrer, "l'avanguardisme més explosiu de l'època d'entreguerres", i que és inquietant i complicada a la vegada. És per això precisament que avui gaudeix d'una nova actualitat.

Foix viu molt a prop en un piset ple de llibres i de quadres, especialment quadres de Miró i Tàpies. És un home petit i ben vestit que em mira amb els ulls mig clucs i que fa amb les mans el gest de rebutjar, quan li parlo d'un interviu. Ja fa temps que no en dóna d'intervius, explica pretextant la seva avançada edat i el conseqüent afebliment de les facultats intel·lectuals. I a més el que ell vol dir a la fi ho tergiversen.

La vella majordona entra amb una ampolla de vi d'Oporto i dues copes en una safata, i mentre ella serveix el vi li dic que això de l'interviu no s'ho ha de prendre tan seriosament; el que jo vull és més aviat una estona de conversa. Després no triga gaire tanmateix, a posar-se a parlar del que hauria estat natural preguntar-li, com per exemple sobre els primers avantguardistes a Catalunya...

Li demano que m'escrigui a mà una poesia per a TÄRNINGSKASTET.

- Ja no escric tan bé ara. La lletra ja no em surt tan bonica.

- Però he triat una poesia molt curta, una de les més curtes que he pogut trobar.

Reproduïm aquí la pàgina 8 de TÄRNINGSKASTET amb l'autògraf de J. V. Foix i la traducció de la poesia feta per Lasse Söderberg:

(1) TÄRNINGSKASTET (que vol dir "Tirada de dau", nom inspirat en el del grup artístic i revista homònima "Dau al Set" (1948-54) integrat per Cuixart, Tàpies, Joan Ponç, Tharrats, Brossa, Arnau Puig i J.E. Cirlot) és la revista que publiquen a Malmö Lars-Håkan Svensson i Lasse Söderberg, i el núm. 7 d'aquesta estava enterament dedicat a la literatura i la pintura d'avantguarda a Catalunya. D'aquest núm. 7 deia Kjell A Johansson, en el diari "Dagens Nyheter", d'Estocolm (21-11-81) entre altres coses: "És, amb alguna excepció, la cultura de llengua catalana la que aquí es presenta". Vegeu "Retalls, p. 17, del núm. 12 (1981) del nostre "Butlletí".

Trad. i nota: ERNEST DETHOREY

*Es feia foc i miràvem l'estesa de
pells a cal baster.*

*Ja els fumerols aalten els jardins;
les nels, per terra i murs, s'ajouquen d'misteri.
Tots dos, efígies de cur abinhamades
a la fonsa herència de la nit,
cedim, fraterns a l'horra frívola
Abriades, les egües aplicades,
nades a l'ombra i a l'ombra nidrides,
anolen el present.
D'amunt la pell d'elefant del cel
els astres obren llurs camins arosos;*

DET BLEV MÖRKT OCH VI BETRAKTADE SKINNEN SOM
LÅG UTSPRIDDA I SADELMAKARENS HUS.

Trädgårdarna sveps redan in i dunster.
På mark och väggar klänger rötterna vid hemligheten.
Likt övergivna läderbilder
I nattens svarta flygsand, ger vi oss båda
Broderligt hän åt den svekfulla timman.
Upphetsade ston,
Födda i skugga och av skugga närda,
Kommer i flock och skövlar byarna.
På himlens elefanthud
Öppnar stjärnorna sina luftiga vägar.

April 1928.

COMENTARI D'ACTUALITAT

La realitat social que ens circumda no ha estat programada per uns déus malèfics; les coses són com són perquè els homes i les dones ho han volgut així: uns intervenint activament, altres amb la nostra ingènua passivitat. Cada u de nosaltres, tant si volem com si no, som materialment responsables de l'estat de les coses. Som moralment responsables: per actuar o per consentir que altres actuïn.

Des de la galeria, a través de la premsa, hem vist com uns representants del poder de l'Estat Espanyol i els de la Nació Catalana s'han enfrontat, per qüestions de protocol, és a dir, per saber qui mana. Aquesta lluita per definir quins tenen que ésser (quins poden ésser) els poders dels uns (Barcelona) o dels altres (Madrid) s'ha superposat una lluita entre els partits polítics, que ens les eleccions municipals del 8 de maig es trobaran amb alguns dels límits reals del seu poder.

Els insults, les rabiets, les mentides... són algunes armes que els polítics han esgrimit per a guanyar el vot i el favor dels que romanem en la nostra ingènua passivitat.

Una de dues: aquesta gent al poder són uns beneïts i no poden actuar d'altra forma o ens parlen aquest llenguatge a nosaltres perquè és l'únic llenguatge que els beneïts podem comprendre.

JOAQUIM MASOLIVER

RONDALLA DE LES QUATRE GERMANES I LA TAULA (1)

Hi havia una vegada quatre germanes: N'Egintza, Na Catalineta, na Torra i na Jaumeta.

La més vella de totes era n'Egintza, era tan vella que no sabia exactament el dia que havia nascut. Malgrat tot era forta com un roure i molt decidida.

Na Jaumeta era menuda i més bé callada, però quan obria la boca li sortia un fil de veu la cosa més dolça.

Na Catalineta, en canvi, parlava clar i massa, i això li havia d'ocasionar molts de disgustos.

En aquella casa era na Torra qui duia el maneig, era llesta com una guineu i tenia una comandera que la rosegava. M'explicaré:

En el menjador hi havia una taula que a hora de dinar havien de compartir totes quatre amb sengles fills. Na Torra, a força de colzades i de trepitjades s'havia fet la seva major part de la taula, per no dir tota, i en certa manera tenia raó. Eren tants els fills que havia portat al món...N'havia fets molts perquè no tenia manies en colgar-se amb homes de diferents races i això segons com es mira és una qualitat, però a hora de contar-los en feia un gra massa. Deia, per exemple, que en tenia tres-cents milions i és que comptava els fills de les germanes i els fills d'altres dones que hi havia pel món. N'hi havia que consideraven que això dels tres-cents milions era molt imprecís i no estaven gens ni mica convençuts de l'exhibicionisme maternal de na Torra.

Na Torra, a taula, era d'una barra increïble. Espielljava sempre al plat de les germanes, però alerta que una d'elles s'atraqués al plat de na Torra. Men-

(1) La'm contà un ocellot

que li van dir que si no canviava de comportament no li farien visites, i això no va agradar gens a na Torra ja que era molt afectada de les visites perquè els visitants li deixaven sempre diners. (S'ha de dir que la casa de les quatre germanes era molt bonica i feia goig de veure). I a na Torra no li va tocar més remei que canviar de tàctica, perquè heu de pensar que na Torra tenia un vell i arrelat sentiment d'honor i tot això de quedar bé i del què diràn la preocupava molt.

I així decidí de cop i volta, amb gran sorpresa dels fills i nebots, que les germanes existien i que fins i tot tenien dret a menjar cadascuna per ella en la pròpia part de taula. I va convidar els nebots a negociar en nom de llurs mares. Aquests, al principi, estaven molt contents perquè, innocents com eren, es pensaven que la llibertat que havien vist en somnis, durant tant de temps, els era a l'abast, però no trigaren gaire a descobrir les intencions amagades de na Torra.

Els fills de na Torra i els nebots que li feien costat la sabien llarga, tenien una pràctica de molts de segles d'embolicar la voga i sabien l'art de les lleis i els paràgrafs i embrollaven els pobres cosins que anaven descobrint, una vegada darrera l'altra, que els duien a escoltar el sermó.

I és que na Torra havia estat tants anys ocupada en si mateixa i en la seva maça, que no sabia res de les pròpies germanes ni les comprenia quan parlaven. Tampoc se'n preocupava i vivia feliç amb la intenció de seguir en aquella ignorància que no feia més que perjudicar-les a totes.

Molts de fills pensaven que ara els temps eren molt millors i que es podien fer moltes coses, ja que na Torra havia amagat la maça darrera la cadira i es passava el dia sonrient i es passejava per tot arreu amb

java amb una mà i amb l'altra duia una maça.

De vegades li agafaven atacs fortíssims. Un dia va prohibir a les altres de parlar i la prohibició es perllongà una quarentena d'anys. No era la primera vegada. Semblava fora de si. Anava dient, per exemple:

"-Vosaltres no existiu. La taula sóc jo, o si voleu, la taula és jo."

"-I ara? Què li ha agafat?" Deien les altres tres, però no s'atrevien a badar boca perquè sabien la maçada que els esperava i tenien por.

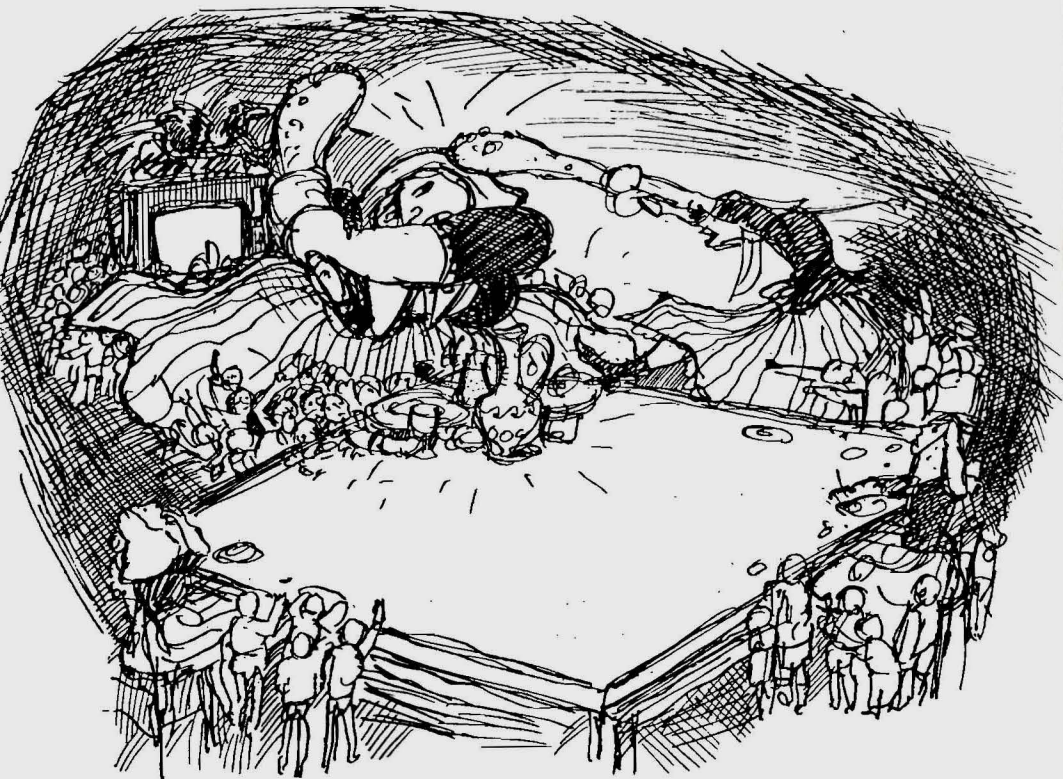
Una cosa dolorosa per a les tres era de veure que molts dels propis fills es passaven al costat de na Torra, i és clar, na Torra tenia tot el menjar i els prometia gelats i lllaminadures.

Però un dia, a hora de dinar, na Torra va donar un cop de maça a n'Egintza i ningú no va dir res, com de costum, però al cap d'un segon, n'Egintza, no se sap d'on, va treure una maça i "cataplà", maçada a na Torra. Tothom romangué amb els cabells drets, sobretot na Torra que estava acostumada a pegar i no rebre de retruc.

I des d'aquell dia, a taula, la situació es feu insuportable. Quan no era na Torra qui atacava, era la vella Egintza que prenia la iniciativa, i les maçades anaven i venien, i fins i tot les veïnes, que no havien notat mai res, començaren a demanar què passava i què era aquell bordell. Però n'Egintza no amollava la maça, ni afluixava i tot era renou en aquella casa.

I és clar, na Torra va notar que la lletera, l'adroguera i d'altres li feien mala cara i quan demanava per comprar una cosa les botigueres li contestaven: "No en tenim, se'ns ha acabat". I arribà un moment

una corona al cap. Però n'Egintza, na Jaumeta i na Catalineta veien claríssim que na Torra seguia considerant-se especial i privilegiada de Déu, no les deixava conversar amb externs ni posar-se d'acord entre elles, fomentava, amb el control de la comunicació, les desavinences que hi poguessin haver entre els diversos grups de fills d'una mateixa germana, espiplejava tant com volia a ca d'altri, i seguia sent la barruda que havia estat sempre.

"DAMEN FRÅN ELX"

Monica Vermcrantz är en alert bevakare av vad som tilldrager sig på kulturområdet i Spanien. Hennes "Under streket: Ljus över de gamla ibererna (Sv. D., 3/3/83), där hon redogör för "Los Iberos", utställningen av de gamla iberernas konstskatter i Palacio de Velázquez, Madrid, och fördjupar sig i deras historia, är ett gott exempel på hennes sätt att "notera". Utställningen skall i slutet av mars flyttas till Barcelona.

MV börjar sin artikel med att tala om "ett av spånsk arkeologis allra skönaste fynd", "La Dama de Elche", som nu kan beses på Arkeologiska museet i Madrid. Men "Damen" ifråga hade en lång väg att tillryggälägga - och det dröjde omkring fyra decennier innan hon intog den plats där man nu kan beskåda och beundra hennes skönhet.

Det är en byst i sandsten av en kvinna i normal storlek, med en nästan barbarisk påkostad utstyrelse: huvudbonad, öronsmucken och tre tunga halsband vilande på hennes bröst.

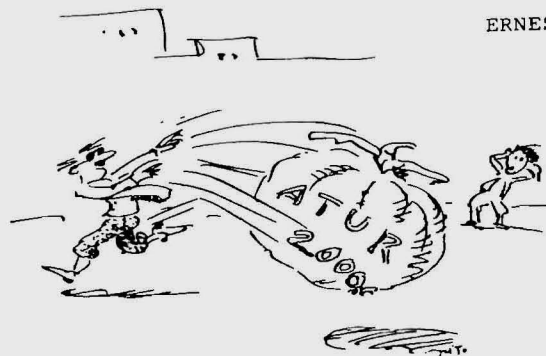
Hon påträffades år 1897 (MV uppger att fyndet gjordes 1887) av en händelse vid staden Elche (därav namnet) i provinsen Alicante. Denna provins utgör nu med provinserna Valencia och Castellón, ett av Spaniens autonomska landskap: el País Valencià, där språket är valenciánskan, en variant av katalánskan. På detta språk heter t.ex. Elche: Elx, Alicante: Alacant, Valencia skrivs: València, och Castellón: Castelló.

Vid sekelskiftet lämnade "Damen från Elx" Spaniens mark, hon hade förvärvats av Louvre-museet och stannade

där omkring 40 år! Under denna tid fanns på Louvren de tre mest berömda kvinno­skulpturerna från antiken: Venus Milo (den meliska Afrodite), Nike (den bevingade Victoria från Samothrake) och "La Dama de Elche", med den skilnaden att Venus Milo saknade armarna, Nike saknade huvudet, och "Damen från Elx" var bara en byst. Men de hade något gemensamt: de var världsberömda alla tre.

År 1941 återbördades "La Dama de Elche" till sitt hemland då hon hade blivit föremål för en utbytes­transaktion mellan Spanien och Frankrike, och ställdes ut förs i El Prado (Prado museet) i Madrid, innan hon definitivt placerades på Arkeologiska museet därstädes.

Om staden Elx, 12 km från Medelhavet, som är känd för att äga Europas enda större palmbestånd (dadelpalmer), en verklig sevär­dhet, och om dess Mysteriespel, ett religiöst lyriskt drama, som uppförs årligen där (14-15 aug.) och vars tema är Marie död och himmelsfärd, skrev vår vän Jaume Pomares en utförlig och sakkunnig artikel, Mysteriespelet i Elx, som infördes i nr 7 av vår "Butlletí".

El Terrorista

ENHORABONA I PER MOLTS ANYS, CHARLIE!

Ens hem assabentat que Charlie Rivel, el gran clown català, ha estat actuant en el Circ de "La Ciudad de los Muchachos", a Las Ventas, Madrid, on ha rebut de mans del subsecretari del Ministeri de Cultura, Mario Trinidad, la medalla de la "Orden del Mèrito Civil".

Recordem que el dia 1 de juliol de 1981, en el gran parc d'atraccions "Gröna Lund-Tivoli" Charlie Rivel va rebre de mans del ministre del Treball de Suècia, la creu de cavaller de l'Orde de l'Estrella Polar.

Aquest parc d'atraccions d'Estocolm celebra enguany el seu centenari i, sens dubte, Charlie Rivel serà un dels invitats d'honor en la celebració d'aquest centenari.

Enguany també, el dia 23 d'abril, Charlie Rivel ha fet 87 anys, i els celebrarà segurament a casa seva, a la vila de Cubelles, on va néixer.

Repetim: ENHORABONA I PER MOLTS ANYS, CHARLIE!

Les Quatre Barres

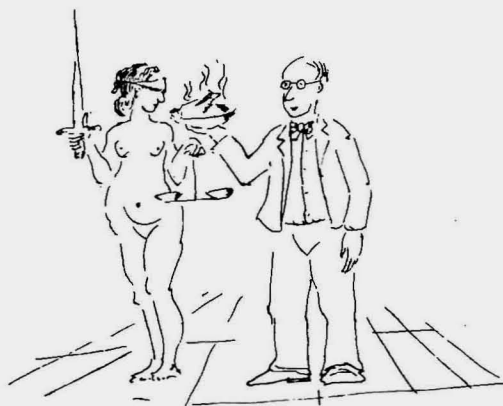
En el moment de tancar l'edició d'aquest butlletí ens comuniquen que Charlie Rivel s'ha posat malalt. Desitgem la seva ràpida millora.

DE SOCIS

Ramon Seguí Claret
i Alicia Jujol de Seguí
Asögatan 77
116 24 STOCKHOLM

Isabel Borràs
Liljegatan 21
733 24 Uppsala

Josep Manuel Ferrero
Frimurarvägen 30 2tr
127 33 Skärholmen

Alicia Jujol

RETAILLS

SVENSKA DAGBLADET Torsdagen den 5 maj 1983

Särpräglad musik

konsert

Grünwaldsalen: En katalansk musikafon med Iwa Sorenson, sopran och José Ribera, piano. Verk av Granados, Mompou, Gerhard och De Grignon etc.

Rituella danser, mångfylla ballader, sportande rymer och kansliga melodier — det är några av de mest avgorande beståndsdelar i den mycket särpräglade musik som långsamt mognat i den nordöstra spanska provinsen Katalonien. Där har man tagit vara på sitt äry dels genom levande folkmusiktradition, dels genom ett stort antal kompositors arbete. Bland dem märks klassiska namn som Enric Granados och Isaac Albeniz men också en modern tonsättare som Roberto Gerhard.

Den sedan länge Sverige-böende pianisten José Ribera presenterade för Stockholmspubliken ett larorikt program — tillsammans med den mångsidiga sångerskan Iwa Sorenson.

Bl. a. framfördes "Preludium nr 2" av Rucard Lamote de Grignon, en kraftfull komposition av en mästare som även i skrift ägnade sig åt sin hembygds roll i europeisk musikhistoria. 1935 publicerade han en bok om kontakterna mellan Katalonien och Frankrike ("Musique et musique française à Barcelone...").

Ett uruppförande ägde också

rum "Neotroisk musik med rda for piano" av Delfi Colomé (f. 1946). Stycket kan uppfattas som en essa om det katalanska temperamentets konflikter med europeiskt kulturarv. Musiken är aggressiv. Citat och anspelningar på wienklassicism slås brutalt ned eller fryses i kylig tystnad.

Sopranen Iwa Sorenson, som studerat bland andra för Hjördis Schymberg och Erik Werba, tolkade några sånger. Därtill presenterade hon deras innehåll i enkla översättningar, vilket var till stor hjälp för lyssnaren — denna musik bar på inneboende sardrag som inte kan uppfattas av den som inte har denna musik i blodet. Roberto Gerhards "Sex katalanska folkvisor" förde med sig en munter lättnad.

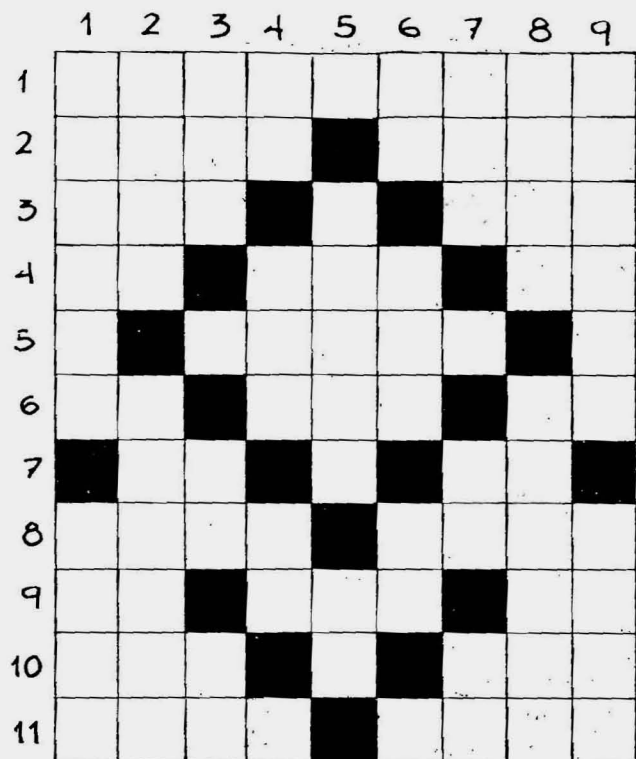
En sång innehöll den bittrömen sarkastiske unge mannens förbannelse av kvinnosläktet — de är allesammans giftiga ormar, som man skall passa sig för. Langre fram foljde en burlesk ballad om de tre männen som dansar i en säck. När det visar sig att en av dem är präst, så kommer Djävulen själv för att lyfta säcken till sin eviga brasa.

En uttrycksfull höjdpunkt kom med Frederic Mompous tre lyriska sånger om kärleken, "Combat del somni". Det starka engagemanget framfördes ändå med sval, närmast sårbar kansla.

Hans-Gunnar Peterson

MOTS ENCREUATS, núm. 7

per Magí Rovira

Horizontals

1) Famos poeta català. 2) Ahir, antany. Unificació, unitat. 3) Tres. Andorra. 4) Lletre de l'alfabet. Desusat, estrany. Vocals. 5) De cap manera, mai. 6) Fulla seca del tsha xinès. Cosmos, univers. Gos. 7) Nota musical. Déu egipci. 8) Pur, simple. Qüestionari. 9) Tractament femení. Regió vinícola portuguesa. Vocals. 10) Període de temps. Elevat, gran. 11) Capital de l'Arabia Saudita. Famosa torre italiana.

Verticals

1) Minyó, noi. Acudir, marxar. 2) Magistrat, regidor. Llac, llacuna. 3) Monarca, sobirà. Dos. Diari de Madrid. 4) Consonants. Mercat de Vic. Corpus diplomatòrum. 5) Nom d'un famós teòleg i filòsof mallorquí. Trumfo. 6) Matricula de Guadalajara. Prop, a la vora. Tonalitat, entonació. 7) Article femení. Nota musical. Gemec, dolor. 8) Utensili, instrument. Famos violoncel·lista català. 9) Cercle, circumferència. Germana major.